

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קו.

עין משפט
נר מצוה

צד א מ"י פכ"ז מהל'
אבות ה' כג סמג
עשין ממ טו"ש"ע אה"ע ס'
פה סעיף יד:
צד ב מ"י פ"ז מהלכות
שירות הלכה ו סמג
עשין פט טור ש"ע ח"מ
ס' קג סעיף ז וס' שז
סעיף ג:
צד ג מ"י שס סמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' קג
שס וס' שז סעיף ד:
צד ד טו"ש"ע שס ס' קג
סעיף א:
צד ה מ"י פ"ח מהל'
שלושין ושופטין ה'
ה סמג עשין קנ טו"ש"ע
ח"מ ס' של סעיף ה:

כשעושין קנת מלאכה דאי לאו הכי מה מכירה שייך בהם דמי
יקנה וה"נ מיירי דליכא בזימין קנת פירי ולכן הו' קרנא אפילו
לאזי ולפי שאין עושין אלא פירות מועטין ילקח בהן קרקע ויחלל
פירות וזהו טובת שניהם אצל שמשעמין דליכא פרי אז העניס

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מיקרו פרי לאזי וי"ל דמ"מ מוכח
שפיר דקרנא הו' אפילו כשיצב לגמרי
ולהכי קאמר תנא קמא ילקח בהן
קרקע אפילו מעמדה שעושין קנת
פירות לטובתו של בעל ופליג א' ארשב"ג
דאמר לא תמכור משום שבה בית
אזיה ולא חיישין לטובת הבעל כל
זמן שעושין קנת פירות עד שתיצב
לגמרי ואז ילקח בהן קרקע אצל
לאזי דאמר פירי הו' וכשיצב לגמרי
נוטל בעל הבית הכל אס כן אין
זה טובת הבעל מה שלקח בהן קרקע
ואוכל פירות משלו כי טוב לו יותר
להממין מעט עד שתיצב לגמרי
ויהא הכל שלו: א' רבינא א"ר
אשי משבנתא דסורא אמר לקוחה
היא בידא ה"נ דנאמן ב' אלא ודאי
לא מהימן הקשה הרב רבי אלחנן
דהא תנן (ב"ב דף קמ.) חזקת הבתים
כו' חזקת ג' שנים ואומר ר"י דהתם
בטוען שמחזיק בה בגזל הו' חזקה
שהיה לו למחות תוך שלש כי יודע
בדאי כיון שנכנס לה בגזל אס
ישמוק לו ג' שנים ולא ימחה שיטעון
על ידי ג' שנים שהיה שלו ולכן
היה לו למחות שידוע לכל שמתקן
חכמים למחות תוך שלש ואס לא
מיחה הפסיד אצל כשמשבנתא בא
לידו סובר המקשה כי לא תקנו
חכמים אין לחוש שאחר ג' יטעון
שקר וא"ת אס כן לעולם יהיה בעל
הקרקע נאמן לומר שבגזל הוא בא
מגו דאי צעי אמר משבנתא היה
אלנך או לפירות הורדתיך וי"ל דהו'
מגו במקום עדים דאסן סהדי אס היה
בא בגזל לא היה שתיק אלא היה מוחה
אי נמי אין זה מגו שאין טוען בראון
משבנתא היה או לפירות הורדתיך
לפי שסבור להוציא גם הפירות שכבר
אכל אי נמי חשיב מגו להוציא כיון
שאכלה שני חזקה וקשה לדעמא
דבשלש שנים הו' חזקה משום דעד
שלש שנים מיוחדר איניש בשטריה
טפי לא מיוחדר והשתא הלא ע"כ
נריך לשמור לעולם כי שמא יטעון זה
משבנתא הו' וע"כ נראה דלא צעי
למימר שלא יהא נאמן [ולומר] לקוחה
היא צדי אלא שאל מה תקנה יעשה
הממשכן שלא יוכל להחזיק ולטעון
לקוחה היא צדי דמחאה נראה דלא
מהניא אלא כשאומר פליגא אכיל
ארעאי בגזלותא ומשני רב אשי

דאיצבי ליה למחוי ולומר תוך שלשה דעו כי משבנתא היא צידו
דחשיבא שפיר מחאה צדי האי גוונא ובי האי גוונא יס לפרש צפ'
חזקת הבתים (שס דף נה: ושס) גבי ואי טעין ואמר לפירות
הורדתיך נאמן ואף על גב דהתם רב אשי פריך לרב כהנא ואי
לפירות אחתה מאי הוה ליה למיעבד ורב כהנא משני דאיצבי
ליה למחוי ומייתי ראייה משבנתא דסורא ובשעממין רב אשי
משני איצבי ליה למחוי וכן משני רב אשי התם בזהוה פירקא
(דף נה.) גבי האי מאן דזבין דקלא לחצריה איכא למימר
דרב אשי התם קיבל שינוא מרב כהנא ולהכי משני ליה איחו
נמי הכי: א' משבנתא דסורא ב' אע"ג דהא גופא דהכא
אפשר דמשבנתא דסורא הו' שייך שפיר לאקשווי בזהאי לישנא
לפי שמשבנתא דסורא הוה קיס ליה שמתקן חכמים לעשות להכי
קאמר אלא מעמדה תקנת משבנתא דסורא וכו'.

ימכרו וכו'. אלמא קרנא הו' דאי פירא הוה הא תקון רבנן
פירות לבעל: והוקינו. קפצה עליהן וקנה כלל זמנן: לאו מי
אוקימנא. בכתובות בפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף עט:):
בשדה אחרת. שלא היתה הקרקע שלה שהיו דקלים בשדה של

ימכרו לעצמם וילקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות אימא והוקינו ואיבעית אימא לאו
מי אוקימנא לההיא כגון שנפלו לה בשדה
אחרת דקא כליא קרנא: ההוא שטרא דהוה
כתיב ביה שנין סתמא מלוה אמר שלש
לוה אמר שתים (ס' קדים מלוה ואכלינהו לפירי
מי נאמן רב יהודה אמר קרקע בחזקת
בעליה קיימא רב כהנא אמר פירות בחזקת
אוכליהן קיימי והלכתא כוותיה דרב כהנא
דאמר פירות בחזקת אוכליהן (קיימי) והא
ק"ל דהלכתא כוותיה דרב נחמן (דאמר)
קרקע בחזקת בעליה עומדת התם מילתא
דלא עבידא לאיגלווי היא הכא מילתא
דעבידא לאיגלווי היא ואמרוהי בי דינא
תרי זמני לא מטרחינן מלוה אומר חמש
לוה אומר שלש א"ל אייתי לי שטרך א"ל
שטרא אירכס לי אמר רב יהודה מלוה
נאמן מוג דאי בעי אמר לקוחה היא בדי
א"ל רב פפא לרב אשי רב זביד ורב עזירא
לא סבירא להו הא דרב יהודה מאי טעמא
האי שטרא כיון דלגוביינא קאי מיוחדר זהיר
ביה ומיכבש הוא דכבשיה לשטריה סבר
אובלה תרתין שנין יתירתא א"ל רבינא לרב
אשי אלא מעתה (האי משבנתא דסורא
דכתבי הכי במישלם שניא אלן תיפוק
ארעא דא בלא כסף היכא דכבשיה לשטר
משבנתא ואמר לקוחה היא בדי הכי נמי
דמודינן וכי מתקני רבנן מילתא דאתי בה
[לידי] פסידא א"ל התם תקינו ליה רבנן
דמרי ארעא יהיב טסקא וכרי כריא ארעא
דלית לה כריא ולא יהיב טסקא מאי א"ל
איבעי ליה למחוי לא אימחא מאי איהו
הוא דאפסיד אנפשיה ארים אומר למחצה
ירדתי ובעל הבית אומר לשליש הורדתי
מי נאמן רב יהודה אמר בעל הבית נאמן
רב נחמן אמר הכל במנהג המדינה סבור
מינה לא פליגי הא באתרא דשקיל אריסא
פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא
אמר להו רב מרי ברה דבת שמואל הכי
אמר אביי אפילו באתרא דשקיל אריסא
פלגא פליגי רב יהודה אמר בעל הבית
נאמן דאי בעי אמר שכירי ולקויי הוא:
יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר
אביכם השביח על מי להביא ראייה

סבר
דאיצבי ליה למחוי ולומר תוך שלשה דעו כי משבנתא היא צידו
דחשיבא שפיר מחאה צדי האי גוונא ובי האי גוונא יס לפרש צפ'
חזקת הבתים (שס דף נה: ושס) גבי ואי טעין ואמר לפירות
הורדתיך נאמן ואף על גב דהתם רב אשי פריך לרב כהנא ואי
לפירות אחתה מאי הוה ליה למיעבד ורב כהנא משני דאיצבי
ליה למחוי ומייתי ראייה משבנתא דסורא ובשעממין רב אשי
משני איצבי ליה למחוי וכן משני רב אשי התם בזהוה פירקא
(דף נה.) גבי האי מאן דזבין דקלא לחצריה איכא למימר
דרב אשי התם קיבל שינוא מרב כהנא ולהכי משני ליה איחו
נמי הכי: א' משבנתא דסורא ב' אע"ג דהא גופא דהכא
אפשר דמשבנתא דסורא הו' שייך שפיר לאקשווי בזהאי לישנא
לפי שמשבנתא דסורא הוה קיס ליה שמתקן חכמים לעשות להכי
קאמר אלא מעמדה תקנת משבנתא דסורא וכו'.

(א) בפי' לא גרסי' לי ופי'
בפי' כ"י, (ב) וכתובות יב'
קידושין נט: א, (ג) לעיל קכ:
(ד) ואמר. רש"י, (ה) לעיל
סו: ב"ב לה: (ז) ג' (ח) ופי'
חוס' לעיל טו. ד"ה בעל חוב
ותוס' כתובות נה. ד"ה
ולשכח ועוד שם בתוס' ז':
ד"ה נכסי ותוס' כבודות נב.
ד"ה והלכתא (ז) ופי' אר"י,

הגהות הב"ח
(א) גמ' וקדים מלוה:
(ב) רש"י ד"ה בשדה וכו'
דלישקלינהו:

מוסף רש"י
האי משבנתא דסורא
דכתבי הכי כו'. ותקנתא
דרבנן הו' הך משבנתא,
משום דהמלוה לחצרו על
שדה אסור לאטול הפירות
משום רבית, אצל נכסיה
מוחר, כעין משבנתא
דסורא, שטלה עשר מנה
על שדה ולקוח עשר שנים
חזר הקרקע לבעלים בנכס
ומנאל קונה פירות של
כל שנה במנה ואין כאן
זר רבית, ואע"פ ששין
הפירות כפלים, שהרי הוא
קריב לשכר וקריב להפסד,
שמקבל פירות כל שנה
במנה ואפילו בשנת שמיטה
שלא יהו שין פירות השנה
דיני (ושב"ס ב"ב לה.).